

(i) Printed Pages : 4

RN-17

(3)

Roll No.

(ii) Questions : 5

Sub. Code :

1	0	6	4	1
---	---	---	---	---

Exam. Code :

5	0	0	2
---	---	---	---

**Bachelor of Arts (FYUP) 2nd Semester
(2055)**

ENVIRONMENT SCIENCE (BENV-VAC)

(In all Mediums)

Time Allowed : Two Hours]

[Maximum Marks : 40

Note :— Attempt **THREE** questions in all, including Q. No. 1 which is compulsory and selecting **ONE** question from each unit.

1. Short answer questions :

(a) Renewable resources

(b) Van Mahotsav

(c) Incineration

(d) Bishnoi Movement

(e) Aims and objectives of Environment Protection Act (EPA).

5×3=15

UNIT-I

2. Write notes on :

(a) Multidisciplinary nature of Environmental Science.

3

(b) Land degradation and conservation.

5

(c) Food Chains.

4.5

3. (a) Elaborate on Ecological Pyramids. 5.5
(b) Define Biodiversity. Discuss the Biodiversity conservation strategies. 7

UNIT-II

4. What is Air Pollution ? Discuss the causes, consequences and control measures of air pollution in detail. 12.5
5. Write notes on :
- (a) Management of Industrial Waste. 5
(b) Green House Effect. 5
(c) Silent Valley Movement. 2.5

(हिन्दी माध्यम)

नोट :- कुल तीन प्रश्नों का प्रयास करें, जिसमें प्रश्न संख्या 1 भी शामिल है जो कि अनिवार्य है और प्रत्येक यूनिट में से एक प्रश्न का चयन करें।

1. लघुउत्तरीय प्रश्न :

- (a) नवीकरणीय संसाधन
(b) वन महोत्सव
(c) भस्मीकरण
(d) बिश्नोई आंदोलन
(e) पर्यावरण संरक्षण अधिनियम (EPA) के लक्ष्य और उद्देश्य।

5×3=15

ਯੂਨਿਟ-I

2. ਨਿਮਨਲਿਖਿਤ ਪਰ ਨੋਟ ਲਿਖੋ :
- (a) ਪਰਿਆਵਰਣੀਯ ਵਿਗਿਆਨ ਦੀ ਬਹੁਵਿਭਾਜਕ ਪ੍ਰਕ੍ਰਿਤੀ। 3
 - (b) ਭੂਮਿ ਖਰਾਬੀ ਅਤੇ ਸੰਰਕਸ਼ਣ। 5
 - (c) ਖਾਦ ਖ਼ਰਬਲਾ। 4.5
3. (a) ਪਾਰਿਸਥਿਤਿਕ ਪਿਰਾਮਿਡਾਂ ਪਰ ਵਿਸ਼ਤਾਰ ਸੇ ਚਰਚਾ ਕਰੋਂ। 5.5
- (b) ਯੈਵ ਵਿਵਿਧਤਾ ਕੋ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕਰੋਂ। ਯੈਵ ਵਿਵਿਧਤਾ ਸੰਰਕਸ਼ਣ ਰਣਨੀਤਿਯੋਂ ਪਰ ਚਰਚਾ ਕਰੋਂ। 7

ਯੂਨਿਟ-II

4. ਵਾਯੁ ਪ੍ਰਦੂਸ਼ਣ ਕਯਾ ਹੈ ? ਵਾਯੁ ਪ੍ਰਦੂਸ਼ਣ ਕੇ ਕਾਰਣੋਂ, ਪਰਿਣਾਮੋਂ ਅਤੇ ਨਿਯੰਤ੍ਰਣ ਉਪਾਯੋਂ ਪਰ ਵਿਸ਼ਤਾਰ ਸੇ ਚਰਚਾ ਕਰੋਂ। 12.5
5. ਨਿਮਨਲਿਖਿਤ ਪਰ ਨੋਟ ਲਿਖੋ :
- (a) ਔਧੋਗਿਕ ਅਪਸ਼ਿਸ਼ਟ ਕਾ ਪ੍ਰਬੰਧਨ • 5
 - (b) ਗ੍ਰੀਨ ਹਾਊਸ ਪ੍ਰਭਾਵ 5
 - (c) ਨਿਸ਼ਕ੍ਰਿਯ ਘਾਟੀ ਅੰਦੋਲਨ। 2.5

(ਪੰਜਾਬੀ ਅਨੁਵਾਦ)

ਨੋਟ :- ਕੁੱਲ ਤਿੰਨ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰੋ, ਨਾਲ ਹੀ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਨੰ. 1 ਜੋ ਕਿ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ ਅਤੇ ਹਰੇਕ ਯੂਨਿਟ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦੀ ਚੋਣ ਕਰੋ।

1. ਸੰਖੇਪ ਉੱਤਰ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ :
- (a) ਨਵਿਆਉਣਯੋਗ ਸਰੋਤ
 - (b) ਵਣ ਮਹੋਤਸਵ
 - (c) ਭਸਮੀਕਰਨ
 - (d) ਬਿਸ਼ਨੋਈ ਅੰਦੋਲਨ
 - (e) ਵਾਤਾਵਰਣ ਸੁਰੱਖਿਆ ਐਕਟ (EPA) ਦੇ ਲਕਸ਼ ਅਤੇ ਉਦੇਸ਼।

5×3=15

ਯੂਨਿਟ-1

2. ਨਿਮਨਲਿਖਤ 'ਤੇ ਨੋਟ ਲਿਖੋ :
- (a) ਵਾਤਾਵਰਣੀ ਵਿਗਿਆਨ ਦੀ ਬਹੁ-ਅਨੁਸ਼ਾਸਨੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ। 3
 - (b) ਭੂਮੀ ਦੀ ਗਿਰਾਵਟ ਅਤੇ ਸੰਭਾਲ। 5
 - (c) ਭੋਜਨ ਲੜੀ। 4.5
3. (a) ਵਾਤਾਵਰਣ ਪਿਰਾਮਿਡਾਂ 'ਤੇ ਵਿਸਥਾਰ ਨਾਲ ਚਰਚਾ ਕਰੋ। 5.5
- (b) ਜੈਵ ਵਿਭਿੰਨਤਾ ਨੂੰ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕਰੋ। ਜੈਵ ਵਿਭਿੰਨਤਾ ਸੰਭਾਲ ਰਣਨੀਤੀਆਂ 'ਤੇ ਚਰਚਾ ਕਰੋ। 7

ਯੂਨਿਟ-II

4. ਹਵਾ ਪ੍ਰਦੂਸ਼ਣ ਕੀ ਹੈ ? ਹਵਾ ਪ੍ਰਦੂਸ਼ਣ ਦੇ ਕਾਰਨਾਂ, ਨਤੀਜਿਆਂ ਅਤੇ ਨਿਯੰਤਰਣ ਉਪਾਵਾਂ 'ਤੇ ਵਿਸਥਾਰ ਨਾਲ ਚਰਚਾ ਕਰੋ। 12.5
5. ਨਿਮਨਲਿਖਤ 'ਤੇ ਨੋਟ ਲਿਖੋ :
- (a) ਉਦਯੋਗਿਕ ਰਹਿੰਦ-ਖੂੰਹਦ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧਨ। 5
 - (b) ਗ੍ਰੀਨ ਹਾਊਸ ਪ੍ਰਭਾਵ। 5
 - (c) ਸਾਈਲੈਂਟ ਵੈਲੀ ਮੂਵਮੈਂਟ। 2.5